

Eksam ainest Loogika arvutiteaduses WAI 3720 24.1.2003 kl 10.00.

Lahendused

1.

$$\frac{\frac{\frac{+1}{p \vee (p \wedge q)} \quad \frac{+2}{p} \quad \frac{+3}{\frac{p \wedge q}{p}} \wedge \mathcal{E}}{p} \vee \mathcal{E}, -2, -3}{p} \supset \mathcal{I}, -1$$

$$\frac{\frac{\frac{+1}{\neg(p \vee q)} \quad \frac{+2}{\frac{\neg p}{\neg p \vee q}} \vee \mathcal{I}}{\frac{1}{p} \perp \mathcal{E}} \neg \mathcal{E}}{\frac{+3}{p} \text{ Dilemma, } -2, -3} \supset \mathcal{I}, -1$$

$$\frac{\frac{\frac{\frac{+1}{\forall x. (p(x) \supset p(f(x))) \wedge \exists x. p(x)} \quad \frac{+1}{\forall x. (p(x) \supset p(f(x))) \wedge \exists x. p(x)} \wedge \mathcal{E}}{\frac{\forall x. (p(x) \supset p(f(x)))}{\frac{+1}{p(f(x')) \supset p(f(f(x')))} \wedge \mathcal{E}}} \wedge \mathcal{E}}{\frac{\forall x. (p(x) \supset p(f(x))) \wedge \exists x. p(x)}{\exists x. p(x)} \wedge \mathcal{E}} \frac{\frac{\frac{+1}{\forall x. (p(x) \supset p(f(x))) \wedge \exists x. p(x)} \quad \frac{+1}{\forall x. (p(x) \supset p(f(x))) \wedge \exists x. p(x)} \wedge \mathcal{E}}{\frac{\forall x. (p(x) \supset p(f(x)))}{\frac{+2}{p(f(x'))} \supset \mathcal{E}}} \wedge \mathcal{E}}{\frac{+2}{p(f(x'))} \supset \mathcal{E}}$$

$$\frac{\frac{\frac{\frac{\text{Id.}}{p \rightarrow p} \quad \frac{\text{Id.}}{p, q \rightarrow p} \quad \frac{p, q \rightarrow p}{p \wedge q \rightarrow p} \wedge \mathcal{L}}{p \vee (p \wedge q) \rightarrow p} \vee \mathcal{L}}{\rightarrow p \vee (p \wedge q) \supset p} \supset \mathcal{R}}$$

$$\frac{\frac{\frac{\frac{\text{Id.}}{p \rightarrow p, q} \quad \frac{\text{Id.}}{\rightarrow p, \neg p, q} \neg \mathcal{R}}{\frac{\rightarrow p, \neg p \vee q}{\neg(\neg p \vee q) \rightarrow p} \vee \mathcal{R}} \neg \mathcal{L}}{\rightarrow \neg(\neg p \vee q) \supset p} \supset \mathcal{R}}$$

$$\frac{\frac{\frac{\frac{\text{Id.}}{\dots, p(x') \rightarrow p(x'), p(f(x')), p(f(f(x'))), \dots} \quad \frac{\text{Id.}}{p(x') \rightarrow p(f(x')), \dots, p(x') \rightarrow p(f(x')), p(f(f(x'))), \dots} \wedge \mathcal{L}}{\frac{\frac{\text{Id.}}{\forall x. (p(x) \supset p(f(x))), p(x') \rightarrow p(f(x')), p(f(f(x'))), \dots} \quad \frac{\text{Id.}}{p(f(f(x'))), \dots, p(x') \rightarrow p(f(f(x'))), \dots} \wedge \mathcal{L}}{\frac{\frac{\text{Id.}}{p(f(x')) \supset p(f(f(x'))), \forall x. (p(x) \supset p(f(x))), p(x') \rightarrow p(f(f(x'))), \dots} \quad \frac{\frac{\text{Id.}}{\forall x. (p(x) \supset p(f(x))), p(x') \rightarrow p(f(f(x'))), \dots} \quad \frac{\text{Id.}}{\forall x. (p(x) \supset p(f(x))), p(x') \rightarrow \exists x. p(f(f(x)))} \exists \mathcal{R}}{\frac{\frac{\text{Id.}}{\forall x. (p(x) \supset p(f(x))), \exists x. p(x) \rightarrow \exists x. p(f(f(x)))} \exists \mathcal{L}, x'}{\frac{\frac{\text{Id.}}{\forall x. (p(x) \supset p(f(x))) \wedge \exists x. p(x) \rightarrow \exists x. p(f(f(x)))} \wedge \mathcal{L}}{\rightarrow \forall x. (p(x) \supset p(f(x))) \wedge \exists x. p(x) \supset \exists x. p(f(f(x)))} \supset \mathcal{R}}}$$

2.

$$\frac{\mathbf{T}p \wedge (\neg q \vee \neg p)}{\frac{\mathbf{T}p}{\frac{\mathbf{T}\neg q \vee \neg p}{\frac{\mathbf{T}\neg q}{\mathbf{F}q} \mid \frac{\mathbf{T}\neg p}{\mathbf{F}p}}}}{\circ \quad \times}}$$

Mudel on I , kus $I(p) = 1, I(q) = 0$.

$$\frac{\mathbf{T}\exists x. p(x) \wedge \exists x. q(x) \wedge \forall x. (\neg p(x) \vee \neg q(x))}{\frac{\mathbf{T}\exists x. p(x)}{\frac{\mathbf{T}\exists x. q(x)}{\frac{\mathbf{T}\forall x. (\neg p(x) \vee \neg q(x))}{\frac{\mathbf{T}p(x')}{\frac{\mathbf{T}q(x'')}{\mathbf{T}\neg p(x') \vee \neg q(x')}}}}}}{\frac{\mathbf{T}\neg p(x') \vee \neg q(x')}{\frac{\mathbf{T}\neg p(x')}{\mathbf{F}p(x')} \times \quad \frac{\mathbf{T}\neg q(x')}{\frac{\mathbf{F}q(x')}{\frac{\mathbf{T}\neg p(x'') \vee \neg q(x'')}{\frac{\mathbf{T}\neg p(x'')}{\mathbf{F}p(x'') \mid \frac{\mathbf{T}\neg q(x'')}{\mathbf{F}q(x'')}}}}}}}}{\circ \quad \times}}$$

Mudel on (D, I) , kus $D = \{x', x''\}$ ja $I(p)(x') = 1, I(p)(x'') = 0, I(q)(x') = 0, I(q)(x'') = 1$.

3. Täielik DNK: $(p \wedge q \wedge \neg r) \vee (p \wedge \neg q \wedge r) \vee (\neg p \wedge q \wedge r) \vee (\neg p \wedge \neg q \wedge r)$. Lühem: $(p \wedge q \wedge \neg r) \vee (\neg q \wedge r) \vee (\neg p \wedge r)$.

4. (i) $\forall y. \exists x. m(x, y)$,
(ii) $\forall y. (\exists x. m(x, y) \wedge \exists x. f(x, y))$,
(iii) $\forall y. (\exists x. m(x, y) \supset \exists x. f(x, y))$,
(iv) $\exists y. \exists z. (f(e, y) \wedge (f(y, z) \vee m(y, z)))$,
(v) $\neg \exists x. (\exists y. \exists z. [m(x, y) \wedge (f(y, z) \vee m(y, z))] \wedge \forall y. f(x, y))$,
(vi) $\forall x. \forall y. (f(x, y) \supset f(x, y) \vee m(x, y))$.

5.

$$\begin{aligned} & \forall x. \exists y. p(x, y) \vee \neg \exists x. \forall y. q(x, y) \\ & \forall x. \exists y. p(x, y) \vee \neg \exists x'. \forall y'. q(x', y') \\ & \forall x. \exists y. \forall x'. \exists y' (p(x, y) \vee \neg q(x', y')) \\ & \quad p(x, f(x)) \vee q(x', g(x, x')) \end{aligned}$$

6. $\square(p \wedge \neg \diamond q)$ ei kehti kuskil. (Võimalik põhjendus: $\forall q$ on kõikjal tõene, et $\neg \diamond q$ on kõikjal väär ja samuti siis $p \wedge \neg \diamond q$. Kuna igast maailmast on mõni maailm saavutatav, siis on kõikjal väär ka $\square(p \wedge \neg \diamond q)$.) $\diamond p \supset \square q$ kehtib maailmades a, c, d .

7. (i) Oletame, et maailmas w kehtib $\square p$, ehk siis et igas w -st saavutatavas maailmas kehtib p . Peame näitama, et w -s kehtib $\square \square \square p$. Selleks peab p kehtima igas maailmas w' , mis on w -st saavutatav kolme sammuga. Iga w -st ühe või enama sammuga saavutatav maailm on aga transitiivsuse põhjal saavutatav ka ühe sammuga ning selliste jaoks teame eeldusest, et neis p kehtib.

(i) Oletame, et maailmas w kehtib $\square(p \supset q)$, siis kehtib $p \supset q$ igas w -st saavutatavas maailmas ning transitiivsuse tõttu seega ka igas w -st kahe sammuga saavutatavas maailmas. Peame näitama,

et $\square(\square p \supset \square q)$. Selleks peab $\square p \supset \square q$ kehtima igas maailmast w ühe sammuga saavutatavas maailmas w' . Kujutame ette vastupidist, st et mingi w' jaoks nii ei ole. Siis peab $\square q$ w' -s olema väär, st mingi w' -st saavutatava w'' puul peab q olema w'' -s väär. Samas $\square p$ peab w' -s olema tõene, mis tingib, et p peab w'' -s tõene olema. Niisiis ei kehti w'' -s $p \supset q$. Kuna w'' on w -st kahe sammuga saavutatav, on ta w -st saavutatav ka ühe sammuga ja oleme saavutanud vastuolu oma eeldusega.

8. (i) Tingimus: igast tipust väljub ülimalt üks kaar, ehk: iga $w, w', w'' \in W$ korral kui wRw' ja wRw'' , siis $w'' = w'$. (ii) Tingimus: igast tipust väljub ülimalt kaks kaart, ehk: iga $w, w', w'', w''' \in W$ korral kui wRw', wRw'' ja wRw''' , siis $w''' = w'$ või $w''' = w''$.
9. $\forall w. (\exists w'. (wRw' \wedge q(w')) \supset \forall w'. (wRw' \supset \exists w''. (w'Rw'' \wedge r(w'')) \wedge \neg p(w'))))$
10. (i) Agent 1 ei tea, et agent 2 teab, et p . (ii) Kui agent 1 teab, et p , siis agent 2 ei tea vastupidist (tema teadmised on agendi 1 omadega p suhtes kooskõlas. (iii) Kui agent 1 või agent 2 teab, et p , siis agent 3 teab ka.